

sijajnih uspehov v gledališči, ponosno je lahko na „Slovensko Talijo“, na gledaliških iger bogato zbirko, ki je letos srečno dospela že do 52. zvezka. Čuditi se moramo, da društvo pri skromnih dohodkih svojih še toliko deluje; podpora deželnega zbora je majhna (500 gld.), podpornih članov društvo niti 200 nima; dohodki osmih gledaliških predstav so znašali okoli 1000 gld., tako da je imelo društvo skupnih dohodkov okoli 1900 gld. Ravno toliko so znašali stroški. Vsega premoženja je 5600 gld.

— Zadnje čase lepo napreduje pri nas tudi tista vrsta pripovedne literature, ki je najprej namenjena srednji šolski mladini, in to mora veseliti vsakega domoljuba, kajti vsak vé iz svoje izkušnje, kako vpliva lepa knjiga na dovzetna mladostna srca. V to vrsto knjig prištevamo zlasti Giontinijevo in Krajčevo izdanje Kr. Šmidovih spisov in mariborsko „Ljudsko knjižnico“. S temi knjigami se je zamašila pri nas velika praznina. Mladi šolarji so imeli sicer že izvrstni „Vrtec“; zrelejši dijaki so brali „Kres“ in „Ljubljanski Zvon“, dasi nobeden teh dveh listov prav za prav ni pisan za šolsko mladino; a jako smo pogrešali knjig, da bi jih brali šolarji med 10. in 16. letom. Zdaj se je začelo skrbeti tudi za té. In nedavno je izdal g. tiskar in založnik J. R. Milic v Ljubljani knjigo, katero posebno priporočamo mladini in vsem, ki imajo kaj posla z mladimi ljudmi. Imenuje se: Oče naš. Povest za mladost in krščansko ljudstvo. Po priporočenju častitljivega duhovna iz nemškega poslovenil Fr. Malavašič. Drugi pregledani natis. V Ljubljani 1885, 8, 227 str. Cena solidno vezani knjigi samó 60 kr.; po pošti 5 kr. več. Te knjige bi ne smeli pogrešati v nobeni šolski knjižnici, v nobeni slovenski obitelji, kajti podaje nam lepo povest v lepi obliki.

— Spet nova šolska knjiga slovenska! Imenuje se: Aritmetika za učiteljsišča. Spisal Fr. vitez Močnik; po drugem natisku poslovenil J. Celestina. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayer et Fed. Bamberg v Ljubljani 1885, 8, 288 str. Cena 1 gld. 10 kr.; v platno vezani knjigi 1 gld. 30 kr. G. prof. Celestina, ki nam je zadnji dve leti po izvrstnem Močniku na slovenščino preložil vse aritmetične in geometrične knjige, kolikor se jih potrebuje na spodnji gimnaziji, priredil je s to knjigo tudi našim učiteljsiščem prepotrebno slovensko učilo. Kakor vse učne knjige Celestinove, odlikuje se tudi ta s svojim izbornim in prozornim jezikom, s krepko stilizacijo, izvrstno terminologijo in z lepo odbranimi nalogami. Knjiga obseza poleg navadne aritmetične učne tvarine tudi dodatek, v katerem nam g. pisatelj podaje na učiteljsiščih predpisani nauk o jednostavnem knjigovodstvu. Zlasti v tem poglavju je moral g. prelagatelj uvesti več novih slovenskih terminov, o katerih se mora reči, da jih je prav dobro pogodil. Knjiga je na trdnem papirju tiskana s razprtim garmondom in vsa nje oblika je taka, kakeršne zahtevajo ministerski predpisi od šolskih knjig. S to lepo knjigo se je šolska literatura naša izdatno obogatila. To se vé, da bode tiste Atlante naše, ki zadnje čase slovenski globus nosijo na svojih orjaških ramah, silno jezilo, da je Celestinovo „Aritmetiko“ spet založil nemški tiskar in knjigar g. Bamberg. A ti velikani slovenski ne pomislijo, da s svojim otročjim kljubovanjem in neumnim zabavljanjem premotijo morebiti kakega političnega čevljarja, nikakor pa ne pametnih, razsodnih domoljubov, ki se veselé vsakega domačega literarnega napredka. Odkod bi bili vzeli slovenske učne knjige za spodnjo gimnazijo, da nam jih ni založil Bamberg? Iz njegovega založništva je zadnji dve leti izšlo pet matematičnih knjig Celestinovih; Bamberg je založil latinske vaje Kermavnarjeve za 3. in 4. razred, Kermavnarjevo latinsko slovnico, Wiethalerjeve latinske vaje za 1. in 2. razred, Rožekov latinsko-slovenski

slovar, Erjavčevo mineralogijo in Senekovičevo fiziko; on nam je priredil izdanje Gregorčičevih poezij v dostojni obliki ter nam tudi Stritarja, Preširna in Funtkovega „Zlatoroga“ podá v novih, dovršeno lepih izdajah; vrhu tega je nakupil več slovenskih rokopisov in plačuje pisateljem slovenskim nenavadno visoke nagrade. Za takega knjigarja ni treba delati reklame Matičinim odbornikom (kar se jim je očitalo nekje), kajti Bamberg najboljšo reklamo záse dela [s knjigami svojimi sam. In pisatelji slovenski so tudi tako pametni, da ne poslušajo teh političnih literatov.

„Führer durch Krain und die Landeshauptstadt Laibach. Mit Ansichten von Laibach und anderen hervorragenden Orten in Oberkrain und einem Plane von Laibach. Von Peter v. Radics; Verlag von J. Giontini, Laibach 1885, 8, 84. Cena 75 kr. — Ta lepa knjižica bode dobro došla vsem tujcem, ki potujejo po naši deželi, a tudi domačin najde v nji marsikatero dobro zrno. Pisatelj najprej na kratko omenja ležo, meje, gorovje, vodovje in podnebje kranjske dežele; potem navaja glavne momente iz deželne zgodovine, obširno opisuje Ljubljano in njé znamenitosti ter napósled spremlja bralca na prelepo Gorenjsko, na ljubeznivo Dolenjsko in na prezanimivo Notranjsko. Povsod poleg topičnih in prirodnih posebnostij navaja tudi zgodovinske znamenitosti. Knjižico lepša deset prav čedno zvršenih podob, ki nam od treh strani kažejo Ljubljano, Podturen, Bled, Bohinj, Savico, Radovino in Belopeški jezeri; tudi ji je pridejan prav čedno in natančno izdelan plan ljubljanskega mesta.

„Truber Primus und die Reformation in Krain“ se imennje razprava, katero je beneški pastor g. dr. Th. Elze priobčil v zborniku „Real-Encyklopaedie für Theologie und Kirche, XVI.“ Spis je sicer kratek, vendar obseza množino znanih in tudi nekaj novih podatkov o prezanimivi protestantovski dobi književnosti slovenske ter se odlikuje po tisti točnosti in natančnosti, ki diči vse spise Elzejeve.

„Archiv für slavische Philologie.“ Knjige VIII. zvezek 2. prinaša te razprave: 1. J. Gebauer, über die Negation, insbesondere im Altböhmischen. Ein Beitrag zur Lösung des Negationsproblems. — 2. St. Smal Stockij, über die Wirkungen der Analogie in der Declination des Kleinrussischen. — 3. Ivan Milčetić, ein Beitrag zur kroatish-glagolitischen Bibliographie. — 4. J. Leciejewski, die Sprache des polnischen Theils des Florianer Psalters, II. Formenlehre. — 5. J. Baudouin de Courtenay, Sprachproben des Dialektes von Cirkno, II. und III. Abtheilung (anekdote; uganalce; razne stvari; nadgrobnice; pesmi); Glossar. — 6. Anzeigen. V tem razpredelku poroča A. Brückner o nekaterih poljskih in litavskih knjigah, V. Jagič pa o Schuchardtovi knjigi „Slawo-deutsches und Slawo-italienisches“. — 7. Kleine Mittheilungen. Tu priobčuje Al. N. Veselovski člančece: der Drache zu Babylon; Šembilja-Sibylla; zum russischen Bovo d'Antona; der ewige Jude; Alamanen und Sakulaten i. t. d. — 8. Bibliographischer Bericht. V tem poglavju poroča V. Jagič o najnovejših ruskih, srbskih, hrvaških in poljskih knjigah, in napósled bere tudi dr. Fr. S. Kraussu zaslužen lekcijo.

Književnost hrvaška poganja iz čvrstih svojih korenin vsak čas kakšen nov cvet. Na prvem mestu nam je omeniti začetja, ki bode vsakega prijatelja lepe knjige tem bolj razveselilo, ker bode vsaj nekoliko izpolnilo praznino, ki jo po smrti Šenoe in Jurčiča čutimo v pripovedni literaturi hrvaški in slovenski. Ferdo Becić je začel izdavat zbrane svoje pripovedke, katerih je zadnjih deset let lep šopek priobčil v raznih časopisih hrvaških. Prvi zvezek, v katerem je tiskan večji roman „Kletva nevjere“,